

Szép volt! Köszönjük!

Nehéz megfogalmazni a miérteket, hát még a válaszokat egy-egy hosszú, akár évszázadokon átívelő életpályára visszatekintve...

Mert a jelenlegi magyarországi orvos-társadalom többségét kitevő kollégák aktív, gyógyító munkájának időszaka társadalmi rendszereken nyúlik át. A szocializmusból a kapitalizmusba, a „puha” diktatúrából a demokráciákba, az internacionalizmusból a globalizmusba, a XX. századból a XXI. századba, az elsőből a második évezredbe vezetnek át ezek az életutak. Pedig csak néhány évtized telt el. Még mindig dolgozunk jó páran „Ratkó-gyerekek”, a hatvanas évek „Nagy Generáció”-jának tagjai, akik a felnövekvő digitális nemzedék, a „Z Generáció” egészségét is felügyeljük, vigyázzuk...

A kérdésre, hogy ez a pálya mennyi örömet, küzdelmet és csalódást okozott művelőjének – egyéni életútjára visszatekintve – mindenki maga tudja csak a megfelelő választ. Ha a magam érzéseiből indulok ki, biztos vagyok abban, hogy egyik kollégáink sem bánta meg pályaválasztását, hisz’ a gyógyítás ma is az emberiség egyik legszebb, hivatásszerűen gyakorolt foglalkozása. Azért próbálhatom talán ezt némi hitellel megfogalmazni, mert magam is túl vagyok már pályám nagyobbik felén, és ideje készülni a számadásra. Igaz öszülő hajam ellenére a házi gyermekorvosok derékhadához tartozom, ami nem jó hír, mert ez az egész magyar társadalomhoz hasonlóan, a szakmánk előregezését is jelzi.

Miután a gyermekgyógyászat iránti elkötelezettségem már az egyetemi tanulmányaim alatt megerősödött bennem, a diploma kézhez vétele után a gyógyítás más területeit nem is próbáltam. Ezért 35 éves orvosszakmai múlttal a hátam mögött, a területen dolgozó gyermekorvos kollégák életpályájának közösen átélt történéseit idézhetem csak fel vázlatosan, rámutatva, hogy milyen, az orvosi munkát nehezítő körülmények között kellett derűt, biztonságot sugározva és a gyógyulásba vetett hitet erősítve helytállnunk.

Együtt tapasztalhattuk meg azt a sajátos és gyakran ellentmondásos helyzetet, amelyet az okozott, hogy egy szakorvosi kar tagjaként bennünket nem a végzettségüknek megfelelő második vagy harmadik egészségügyi ellátási szintre, hanem az alapellátásba delegáltak – akár 40–45 évvel ezelőtt – a magyar egészségügy szervezői. Így valósulhatott meg a gyermekellátás terén magas szakmai színvonalon, szak-

orvosi szinten a „kapuőr szerep”, és ebből következően a legtöbb esetben és a leghatékonyabban, már az alapellátás szintjén definitív ellátást kapott a magyarországi gyermeklakosság döntő hányada. Csak-hogy ezt az Európa-szerte irigyelt ellátási formát a magyar társadalomban nem kezelték értékén, s a reformok során, a 90-es évek elején, kis híján kidobták az ablakon...

Kollégáinkkal együtt túlvészeltük a házi gyermekorvosi rendszer egzisztenciális viharait, kényszeredetten megvalósítottuk praxisaink funkcionális, majd teljes privatizációját. Túléltük azt a frusztrációt is, amelyet az alapellátás stratégiai ágazattá való felmagasztalása és a mindennapi munka ellehetetlenülése, valamint a szakmai kompetenciáink csökkenése között feszülő ellentmondás szült. Példásnak mondott szakmai, társadalmi életünk ellenére sokan mégsem tudtunk orvosdinasztiákat alapítani, mert gyermekeink számára nem volt vonzó a szülői példa, pontosabban a társadalom által felkínált „életútmodell”. A társadalmi és szakmai egzisztenciális küzdelmek között az egészségügyben dolgozókat gyakran csak a hippokratészi eskü szelleme: a hivatástudat és a szakma szeretete tartotta meg a pályán.

Mert ha az anyagi megbecsültség alapján mérnénk a társadalom értékítéletét, szomorúan le kellene vonnunk a következtetést, hogy amit nap mint nap ezek egészségéért teszünk, csekély értékkel bír. A bértáblák megalkotóinak bizonyára nem kell figyelemmel lenniük a közvéleménykutatások eredményeire. Pedig ezek nagyon beszédesek: 1994-ben az értelmiségi foglalkozások lakossági megítélésének rangsorában az orvosok álltak az első helyen. 2005-ben 18 európai országban és az Egyesült Államokban is az orvosokat és a tanárokat tartották a legmegbízhatóbbnak a bizalmi rangsorok. 2007-re már romlott a pozíciónk, Magyarországon a mesterségek bizalmi rangsorában a tűzoltók, mentősök, tudósok, gyógyszerek, óvónők után már csak a hatodik helyet kaptuk. Vigaszunkra szolgálhatott, hogy a bankárok a 28., a politikusok pedig a 30. – utolsó – helyre szorultak...

A „gondoskodó állam” ágazatból való kivonulásának következményei a közalkalmazotti státusz megszűntével az alapellátásban dolgozók körében is érezhetővé váltak. A szabad orvosválasztás, a kényszerállalkozás, a privatizáció erőltetése mind-mind a praxisok elszigetelődése, ato-

mizálódása irányába hatott. Szűkebb környezetünkben kikerültünk a kórház-rendelőintézet, a város egészségügyi ellátórendszerének védő, intézményesített közösségéből. Ez az önálló, szabad szellemi foglalkozást választó háziorvosoknak egyrészt sok tekintetben szabadságot, másrészt túlzott egyéni felelősségvállalást, kiszolgáltatott egyedülállást jelentett és jelent a mai napig is.

A szabadságnak – jól tudjuk – ára van. Más most nem említve, az alapellátásban dolgozók kiemelkedő szakmai teljesítményeinek, több évtizedes megbízható munkájának elismerése mára gyakorlatilag megszűnt. Nem feltétlenül anyagi elismerésről van szó, hisz’ beérnénk többnyire egy megerősítő mondattal is, amely valahogy így szólhatna: „amit elvégeztél a jelen és jövő generációk egészségéért, szép volt! Köszönjük!” Úgy tűnik azonban, hogy ennek az erkölcsi elismerést közvetítő mondatnak a kimondása elvesztette súlyát, jelentőségét... és nincs is, aki kimondja.

Hogy feloldjam ezt a kicsit borúsra sikerült gondolatsort, és mielőtt még a „kiégés”, a burnout szindróma összes tünetét kezdenék felfedezni magunkon, azért ne feledjük, hogy mi gyermekgyógyászok – ha körülöttünk a feje tetejére is áll a világ – nagyon szerencsések vagyunk. Hisz’ folyamatos kapcsolatunk van a jövővel, kezünk alatt, vigyázó szemünk előtt nőtt fel több ifjú generáció. Nap mint nap kapunk egy keveset abból a csodából, amit a jövő leteleményesei, a gyermekek hordoznak. És ha jó sorsunk elég időt enged ezen a gyönyörű pályán eltöltenünk, hálásan térnek vissza volt kis betegeink szülőként is, és bízzák ránk legféltettebb kincseiket, saját gyermekeiket is. Amikor a gyógyult, egészségesen csillogó gyermekszemekbe nézünk – már nincs is szükségünk más elismerésre.

Epilógus

Ezeket a mondatokat nyugdíjba vonuló kollégáink szűk körű búcsúztatóján mondtam el 2012-ben. A sorok között megbújó kérdésre válasz, a megfogalmazott állításokra megerősítés 2014-ben érkezett. Sokunk alma matere, a Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara és Szent-Györgyi Albert Klinikai Központja a háziorvosi szolgálatban eltöltött hosszú évek munkájának elismeréseként számos háziorvos és házi gyermekorvos kollégám-

mal együtt nekem is Címzetes Főorvosi címet adományozott, amelyet ünnepélyes keretek között a dékán és a klinikai központ általános elnökhelyettese adott át az egyetem információs központjában.

És meglepetésemre rövid időn belül jött a következő és talán még kedvesebb elismerés. Egy színes gyermekrajzzal díszített emléklapot hozott a postás, amin a következőket olvashattam:

„Az Astellas Pharma és a Móra Könyvkiadó közös együttműködésében a magyar gyermekorvosok társadalmi megbecsülésének erősítéséért meghirdetett Astellas Gyermekrajz Pályázaton kis betegek a világ legjobb orvosaként örökítették meg. Az elismeréshez szívből gratulálunk, gyógyító munkájához sok erőt és egy életen át tartó elhivatottságot kívánunk!”

Mint azóta megtudtam, 300-nál is több gyermekorvos kollégám kapott hasonló emléklapot.

Az erkölcsi elismerést közvetítő mondat kimondását mégiscsak van, aki példamutatóan felvállalta.

Köszönet érte!

BERÉNYI KÁROLY

**Előző számunkban már olvashattak az EAPS barcelonai kongresszusáról.
Az alábbiakban Pető Gabriella tudósítását ismertetjük.**

Pediatric Societies Congress – EAPS 2014 Barcelona

2014. október 17 és 20. között a HGYE támogatásával részt vettem Barcelonában az EAPS kétévente megrendezett konferenciáján, amit valójában három európai gyermekgyógyász társaság (European Academy of Pediatrics – EAP, European Society of Paediatric Neonatal Intensive Care – ESPNIC, European Society for Paediatric Research – ESPR) szervezett – immár ötödik alkalommal. A klinikum mellett fontos szerephez jutott az alapellátás is, folyamatosan több szekció foglalkozott ezzel a területtel. Én elsősorban ezeket az előadásokat látogattam.

Lázcillapítás volt a témája az egyik szimpóziumnak. A legújabb guideline-okat egy londoni munkacsoport mutatta be: a paracetamol és az ibuprofen „csatájából” most az utóbbi került ki „győztesen”. A „mikor?” kérdésre továbbra is a késői lázcillapítás a válasz, amin a gyermek állapota természetesen változtathat.

Egy német munkacsoport a *kisgyermekkorai légúti infekciók* kapcsán mutatta ki, hogy még mindig nagyfokú az *indokolatlan antibiotikum-fogyasztás*. Meglepő módon nekünk, magyaroknak nem is kell szégyenkezniük, valahol a középmezőnyben vagyunk, az „élen” Spanyolország és Franciaország áll. Egy másik munkacsoport a kórokozók változó antibiotikum-rezisztenciáját és emiatt a nehezebb kezelhetőségét emelte ki. Svájcban dr. Andreas G. Schapowal fül-orr-gégész a *fitoterápia* terápiás lehetőségeit mutatta be a *kisgyermekkorai légúti infekciókban*. Szintén Németországból Prof. dr. Wolfgang Kamin és munkatársai rendkívül szemléletes előadáson számoltak be arról, milyen sokféle ok rejtőzhet a visszatérő légúti megbetegedések, az elhúzódó köhögések hátterében.

Szó volt a *terhelés indukálta asztmáról* is – egy norvég munkacsoport átfogó vizsgálatokkal bizonyította, hogy a megfelelően beállított terápia nemhogy fokozott fizikai terhelésre, de még élsportra is lehetőséget teremt.

A védőoltások közül aktualitásuk miatt az *influenzavakcinák* kerültek előtérbe, Európa-szerte terjed az intranazális vakcinák használata, kevesebb stresszt jelent a gyermekek számára és könnyebb a beadása is.

Stefano del Torso dr. egy manapság mind égetőbb problémával, a *gyerekek fizikai inaktivitásának* fokozódásával foglalkozott. Virtuális világban élünk, aktivitásunk és ezáltal a gyermekeink

aktivitása is virtuálissá válik. Fel kell ismernünk, hogy hosszú távon milyen károkat okoz ez a jövő generációjának. Ehhez kapcsolódott a *sportoló gyermekek EKG-ellenőrzésének* fontossága, felhívva a figyelmet a hirtelen szívhalál lehetőségére. Amennyiben az intenzív sportolás előtt nincs megfelelően kivizsgálva a gyermek, kezdetben több veleszületett szívbetegség is néma maradhat.

Egy belga munkacsoport az Európai Gyermekgyógyász Akadémia (EAP) szerepét ismertette a *ritka és öröklődő krónikus rendellenességek feltérképezésében*, összegyűjtésében. A munkához a konferencia révén is kérték a kollégák segítségét.

Egy, a világ különböző régióiban előforduló *mérgezőes bal-esetek* összehasonlító elemzése szerint nincsenek nagy eltérések sem az okokat, sem a körülményeket illetően. Érdekes, hogy míg gyógyszer-intoxikáció esetén Közép- és Dél-Európában vagy Dél-Afrikában alkalmaznak még gyomormosást, Nyugat-Európában és az Egyesült Államokban ez kiszorult már a terápiás fegyvertárból.

Változatlan probléma a serdülők *korai terhessége*, megelőzésükre az oktatás, az intenzív felvilágosítás, a képzett segítők kínálhatnak hatékony lehetőséget.

Adamos Hadjipanajis ciprusi gyermekgyógyász professzor azt mutatta be, mennyire megkönnyíthetné napi munkánkat az okostelefonok, tabletek használata, bizonyos *applikációk alkalmazása*. Térítésmentesen letölthető például a Medscape, az Uptodate, az Epocrates, a Bilicalc, a Lactimed programja, de okos szoftverekkel akár otoszkópként vagy EKG készítésére is használhatjuk okostelefonunkat.

Szép és látványos összefoglalót tartott dr. Eulalia Baselga barcelonai bőrgyógyász kolléganő a *csecsemőkorai haemangiómák* megjelenési formáiról, kezelési lehetőségeiről. Jó hatásfokkal alkalmazható a korai propranolol-kezelés, később – 6 hónapos kor után – azonban már kevésbé látványosak az eredmények.

A teljesség igénye nélkül igyekeztem ismertetni néhányat az elhangzott előadások közül. Élveztem a kongresszust, és persze Barcelonát. Köszönöm a HGYE hozzájárulását a részvételhez.

DR. PETŐ GABRIELLA

Csecsemő- és gyermekkardiológiai magánrendelés • dr. Kiss András gyermekkardiológus főorvos

+36 20 5865 070 vagy www.medimom.hu Budapest, XII. Jagelló út 14.